

Verantwoordingsinformatie, behorend bij het
kwalificatiedossier mbo:

Voeding

Kwalificaties

- » **Medewerker voeding en technologie**
- » **Vakbekwaam medewerker voeding en technologie**
- » **Vakexpert voeding en technologie**
- » **Vakexpert voeding en kwaliteit**
- » **Vakexpert voeding en voorlichting**

Geldig vanaf

01-08-2015

Penvoerder: Sectorkamer voedsel, groen en gastvrijheid
Gevalideerd door: Sectorkamer Voedsel, groen en gastvrijheid
Op: 14-01-2016

Inhoudsopgave

Het kwalificatiedossier kan een verwijzing bevatten naar de volgende (verantwoordings-)informatie. Dit is geen onderdeel van de kwalificatie-eisen.

<u>Verantwoordingsinformatie</u>	4
<u>1. Beroepscompetentieprofielen (bcp)</u>	4
<u>2. Examenprofielen</u>	4
<u>3. Arbeidsmarktinformatie</u>	4
<u>4. Trends en ontwikkelingen</u>	4
<u>5. Beroepsvereisten</u>	5
<u>6. Bijzondere vereisten</u>	5
<u>7. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen</u>	5
<u>8. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs</u>	5
<u>9. Onderhoudsagenda</u>	6
<u>10. Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie</u>	8
<u>11. Betrokkenen</u>	8
<u>12. Verblijfsduur 4 jarig</u>	8
<u>13. Aanvullende informatie</u>	9
<u>14. Certificaten</u>	9

Verantwoordingsinformatie

1. Beroepscompetentieprofielen (bcp)

Het kwalificatiedossier Voeding is gebaseerd op de volgende beroepscompetentieprofielen:

- [BCP Verpakingsoperator nov 2013](#)
- [BCP Allround Product en proces operator](#)
- [BCP Product en proces operator](#)
- [BCP Adviseur voeding en leefomgeving](#)
- [BCP kwaliteitsmedewerker voeding](#)
- [BCP specialist voeding - voedsel](#)
- [BCP teamleider coordinator verpakkingen](#)
- [BCP teamleider coördinator voeding voedsel](#)
- [BCP allround verpakingsoperator](#)

2. Examenprofielen

<http://kwalificaties.s-bb.nl/Handlers/CohortOutputLibrary.ashx?linkcode=5>

3. Arbeidsmarktinformatie

In Nederland bieden diverse onderwijsinstellingen opleidingen aan die vallen onder het nieuwe dossier Voeding. Het dossier biedt de mogelijkheid om breed op te leiden waar mogelijk en specifiek indien gewenst. Het dossier zal ook de mogelijkheid bieden om sneller nieuwe ontwikkelingen in de maatschappij te kunnen opnemen in het onderwijsprogramma. De keuzemodulen lijken hier bij uitstek het instrument voor.

Aequor publiceert jaarlijks factsheets over de arbeidsmarkt op basis van verschillende (eigen) onderzoeken en databestanden. Informatie is beschikbaar per sector en per regio (35 uuv-regio's). Daarbij gaat het om trends en ontwikkelingen, de vacaturemarkt, ontwikkeling in de werkgelegenheid (zoals aantal vestigingen en aantal werkzame personen) en de samenstelling van het personeel qua functiegroep en niveau.

Voor actuele informatie verwijzen we naar de website van Aequor.

Er is een groot tekort in met name de voedingsmiddelenindustrie, maar ook in de ambachtelijke productie is er behoefte aan goed geschoolde medewerkers. Het aantal deelnemers aan mbo-opleidingen in de voeding is laag; er is derhalve een goede kans op werk voor gediplomeerden.

4. Trends en ontwikkelingen

Wetgeving en regelgeving

Binnen de voedingsindustrie heeft men te maken met de Nederlandse wet- en regelgeving op het gebied van veiligheid, arbeidsomstandigheden en milieu. In toenemende mate is daarbij ook de Europese regelgeving van belang. Bij het werk (handmatig of machinaal) heeft de beroepsbeoefenaar voedingsmanagement te maken met voorschriften en kwaliteitsregels. Kwaliteitssystemen worden steeds belangrijker en moeten worden ingepast in processen en rendementen. Er zijn onder andere regels voor de hygiëne van toepassing en de industrie verplicht tot het (intern) vastleggen van de receptuur. Dit alles is gericht op het voorkomen van klachten en claims. Ook de milieueisen worden steeds strenger. De beroepsbeoefenaar zal in de toekomst nog meer dan nu te maken krijgen met de geldende wet- en regelgeving. Dit betekent voor de beroepsbeoefenaar meer discipline en het nauwkeurig uitvoeren van de werkzaamheden. Daarnaast krijgt het rapporteren van controlegegevens en resultaten meer nadruk.

Ontwikkelingen in de beroepsuitoefening

De groei van de wereldbevolking, de toenemende schaarste aan grondstoffen en de klimaatverandering leiden tot een fundamentele verandering in onze economie. We zijn onderweg naar een duurzame, 'biobased economy'. De klassieke tegenstelling tussen ecologie en economie verliest zijn betekenis. Duurzaamheid is een noodzakelijke productievoorwaarde aan het worden.

Met duurzaamheidsprincipes worden bedoeld:

1. minder afhankelijk worden van delfstoffen en fossiele brandstoffen
2. af te komen van slecht afbreekbare kunststoffen of giftige stoffen voor mens en natuur.
3. natuurlijke bronnen zo weinig mogelijk aantasten (voorraad schoon water, voorraad schone lucht en voorraad biodiversiteit)
4. de voorraad arbeid en de voorraad welvaart eerlijk verdelen (hier en daar, noord en zuid, arm en rijk)

Het betekent meer oog voor energiebesparing, duurzame energiebronnen, circulaire economy, biobased economy en cradle to cradle producten in een wereld waar de biodiversiteit gekoesterd wordt en waar sociaal economisch goed met elkaar wordt omgegaan. Duurzaamheid tracht te voorzien in de behoefte van de huidige generatie zonder het voor toekomstige generaties onmogelijk te maken in hun behoeften te kunnen voorzien.

Dat betekent heel wat maar ondermeer ook het vinden van een optimum tussen people planet en profit ofwel tussen

- **People:** De deelnemer respecteert zichzelf, de eigen gemeenschap en andere culturen, streeft naar rechtvaardigheid en een evenwichtige verdeling van welzijn.
- (met thema's als mensenrechten, eerlijk zakendoen, arbeidspraktijk en betrokkenheid bij en ontwikkeling van de gemeenschap)
- **Planet:** De deelnemer waardeert en respecteert de natuur en haar natuurlijke hulpbronnen, is begaan met het welzijn van andere levende wezens en de planeet en gaat hier op verantwoordelijke wijze mee om.
- (thema's bevolkingsgroei, klimaatverandering, energiebesparing, duurzame energie en grondstoffen, behoud biodiversiteit, kringlopen sluiten, leren uit de natuur.
- **Profit/Prosperity:** De deelnemer erkent dat de economie moet kunnen draaien om te kunnen voorzien in banen, onze behoeften en ons welzijn.
- (thema's arbeidspraktijk, eerlijk zakendoen, consumentenaangelegenheden en betrokkenheid bij en ontwikkeling van de gemeenschap)

In de voedingsindustrie is het noodzakelijk in te spelen op de veranderende wensen van de consument. Zo is er een tendens merkbaar dat consumenten duidelijkheid willen over de herkomst en samenstelling van producten en er is een toename van de zogenaamde gemakvoeding (foodservice). Voor de beroepsbeoefenaar betekent dit dat hij nauwgezet moet werken volgens kwaliteits- en controlesystemen. Daarnaast zal hij regelmatig nieuwe producten bereiden en te maken krijgen met nieuwe receptuur. Dit vraagt flexibiliteit en inzet van zijn vakdeskundigheid.

Technologische ontwikkelingen

Er is een toename in het gebruik van geautomatiseerde apparatuur bij de bereiding van het product. Voor de beroepsbeoefenaar betekent dit dat in toenemende mate technische kennis, vaardigheden en inzicht nodig zijn bij de bediening en het onderhoud van de apparatuur. De beroepsbeoefenaar krijgt door de toenemende complexiteit van apparatuur steeds meer te maken met specialisten uit binnen en buitenland (bij voorbeeld op het gebied van techniek, kwaliteit, apparatuur/machines) waarvoor hij gesprekspartner moet zijn. In de voedingssector vindt schaalvergroting plaats. Binnen deze grotere bedrijven wordt meer gebruik gemaakt van automatisering dan voorheen. Dit heeft tot gevolg dat er minder personeel nodig is in de bedrijven. Het personeel dat werkzaam blijft heeft een hoger opleidingsniveau door de eisen die gesteld worden aan het werken met geautomatiseerde apparaten. Dit betekent voor de beroepsbeoefenaar voedingsmanagement dat hij zich continu op de hoogte moet houden van ontwikkelingen en zich de kennis en vaardigheden moet eigen maken die daarbij horen.

Bedrijfsorganisatorische ontwikkelingen

In de voedingssector is veel aandacht voor het werken met kwaliteitssystemen. Dit leidt tot verandering in het managen van de medewerkers. Er worden meer verantwoordelijkheden naar de werkvloer gedelegeerd (zelfsturende teams). Employability vraagt om medewerkers die inzetbaar zijn op meerdere plekken binnen de eigen afdeling en bereid zijn zich te ontwikkelen. Leerbaarheid wordt belangrijker dan de vooropleiding. Specifieke vakkennis blijft echter wel belangrijk. De medewerker wordt zelf verantwoordelijk voor zijn ontwikkeling. Kennisoverdracht en kennisdeling worden steeds belangrijker. Problemen kunnen niet meer vanuit één discipline worden aangepakt. Projectmatig werken en deelname aan projecten door deskundigen van verschillende disciplines wordt steeds vaker onderdeel van de taak. Voor de beroepsbeoefenaar betekent dit dat hij zelf meer verantwoordelijkheden krijgt en zijn vakkennis/vakvaardigheden in zeer veel verschillende situaties moet overdragen.

Internationale ontwikkelingen

Er wordt in toenemende mate op zowel nationaal als internationaal niveau gefuseerd. Ook vindt er een verplaatsing plaats van bedrijven (productielijnen) naar het buitenland.

5. Beroepsvereisten

N.v.t.

6. Bijzondere vereisten

Medewerker voeding en technologie

Nee

Vakbekwaam medewerker voeding en technologie

Nee

Vakexpert voeding en technologie

Nee

Vakexpert voeding en kwaliteit

Nee

Vakexpert voeding en voorlichting

Nee

7. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen

N.v.t.

8. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs

Er is een groot tekort in met name de voedingsmiddelenindustrie, maar ook in de ambachtelijke productie is er behoefte aan goed geschoolde medewerkers. Naast functies op mbo-niveau is er ook grote vraag naar hbo-geschoolden. Doorstroommogelijkheden zijn

er naar onder andere voedingsmiddelentechnologie en fooddesign.

De profielen 'Vakexpert voeding en technologie' en de 'Vakexpert voeding en kwaliteit' heeft doorstroommogelijkheden naar de HBO-opleiding voedingsmiddelentechnologie

het profiel 'Vakexpert voeding en voorlichting' heeft doorstroom mogelijkheden naar de HBO-opleiding Food Design & Innovation. Voor leerlingen die verder willen in de richting voeding en gezondheid is de HBO-opleiding Voeding en Diëtetiek een doorstroom mogelijkheid.

9. Onderhoudsagenda

Onderwerp	Actie	Wie	Wanneer
Overlap voedingsgerelateerde dossiers.	Onderzoek naar de mogelijkheden tot samenwerking en clustering van dossiers.	Aequor, SVO, PLMF	Najaar 2014
Implementatie BKS	Communicatie en implementatie; verwerken van eerste ervaringen van voorlopers; uitleg bij dossiers en achtergronden.	PAC Aequor / Sectorkamer	Maart 2015 – feb 2016
Ontwikkeling BKS	Uitontwikkeling vernieuwde structuur, waarin structuurelementen ingepast of gewijzigd of toegevoegd worden; gericht op definitieve ministeriële vaststelling en publicatie.	PAC Aequor	Maart 2014 - feb 2015
Feedbackronde	Gebruikersevaluatie, verwerking en aanpassing	Aequor/SBB	maart 2015 - november 2015
Implementatie BKS	Implementatie in onderwijs; ondersteuning en zicht op gebruik en werkbaarheid.	PAC /sectorkamer	Maart 2016 – feb 2017
Evaluatie BKS	Gebruikersevaluatie, verwerking en aanpassing.	Sectorkamer	Maart 2017 – feb 2018
Bijstelling BKS	Fundamentele (her-)oriëntatie, op grond van permanente bestuurlijke consultaties, visie-ontwikkeling en gebruikersonderzoek.	Sectorkamer	Maart 2018 - feb 2019
Bijstelling BKS	Ontwikkelen nieuwe basis voor nieuwe structuur.	Sectorkamer	Maart 2019 – feb 2020
Kwalitatief arbeidsmarktonderzoek om zicht krijgen op de werkelijke beroepsuitoefening, om daarmee de aannames voor de diverse kwalificaties te toetsen.	Uitvoeren onderzoek naar de beroepspraktijk.	Initiatief SBB/sectorkamers; branches	2015
Zicht krijgen op beleving van begrippen als “beroep” en “vak”, gegeven structurele veranderingen in arbeidsmarkten. Doorwerken van bevindingen over begrip als kwalificatie-eisen en vormgeving van structuur. “Een meer eenduidige benadering van wat het beroep betekent draagt bij aan vergroting van de transparantie. Dat onderstreept de noodzaak om onderzoek te doen naar het 'wezen' van het beroep.” (SBB aan OCW, 1 nov 2013)	Uitvoeren onderzoek naar beroep(en)context als basisbegrip voor een kwalificatiestructuur.	Initiatief SBB/sectorkamers	2015
Zicht op en verhoging van arbeidsmarktchansen van studenten	Uitvoeren onderzoek naar wenselijkheid en manier van opnemen branchevereisten.	Aequor en brancheorganisaties; voorstel via besluitvormingsstructuur.	2014 - 2020
Zorgen voor samenstelling van sectorspecifieke en algemene	Uitvoeren onderzoek naar en samenstellen van keuze(s) doorstromen afgestemd op vervolgopleiding.	PAC geeft opdracht	2014

doorstroomkeuzes die leiden tot doelmatige aansluiting			
Vastleggen van sectorale beleidskeuzes op grond van trends in de sector, omgevingsveranderingen, (gewenste) ontwikkelingen, beschikbare middelen	Opstellen beleidsplannen sectoren en branches	Branche-organisaties/onderwijsorganisaties; VEG is leidend.	Driejaarlijks vanaf 2015
Vastleggen keuzes ten aanzien van concrete acties in voorliggende periode	Opstellen jaaragenda vakexpertgroepen en Paritaire Commissie	VEG / PAC	jaarlijks
Vergroten duurzaamheid, meer mogelijk maken zonder uitbreiding uitstromen.	Clustering / opname nieuwe Bcp's	Aequor en inhoudsdeskundigen geven voorzet, commissies bepalen	2015 - 2020
Actualiteit; aandacht voor innovatie	Actualiseren beroepscompetentieprofielen	VE stelt vast; Paritaire commissie controleert op format	2015 - 2020
Verwerken input uit evaluaties en testen. Ook verbetering transparantie en uitvoerbaarheid dossiers.	Verbeteren kwaliteit (cyclisch) en gebruiksvriendelijkheid kwalificatiedossiers	Aequor en besluitvormende commissies	2014 - 2020
Mogelijkheden voor verbreding, verdieping ter verhoging van arbeidsmarktperspectief	Keuzedelen aanvullen op basis van input uit bedrijfsleven en onderwijs	Voorleggen aan toetsingskamer en commissies	2014 - 2020
Door onderwijs en onderwijsinstellingen geaccepteerde borging van afspraken en te plegen inzet door partijen; voor elk dossier.	Examenprofielen ontwikkelen	PAC Aequor, in samenhang met SBB-project	2014-2015
Actualiseren van alle dossiers, waarin wettelijke beroepsvereisten zijn opgenomen. Actualiseren/opstellen van keuzedelen waarin wettelijke beroepsvereisten zijn beschreven.	Doorvoeren wijzigingen op grond van nieuwe wetgeving rond beroepsvereisten	VEG in samenspraak met Min. EZ	continu
Behoud van connecties met sectoren en subsectoren; nieuwe ontwikkelomgeving en bestuurlijke aansturing	Bestuurlijke voorlichting	Aequor, sectorkamers, SBB	Vanaf 2014
Informatieoverdracht voor dossiers op inhoud, richting alle gebruikersgroepen	Voorlichting dossiers	Aequor	2014-2015
Op grond van vragen van gebruikers ondersteunen bij hele implementatieproces (strategische aanbodkeuzes; curriculumontwikkeling; bpv-ondersteuning)	Faciliteren van implementatie processen	Aequor	2014- 2017
Inzicht krijgen in "werkbaarheid" van dossiers en doorwerking van structuurindeling.	Uitvoeren van evaluatie-onderzoek	SBB /sectorkamers	2016
Inzicht krijgen in besluitvormingsproces en structuur en verbetering	Uitvoeren van evaluatie-onderzoek	SBB /sectorkamers	2016

daarvan			
---------	--	--	--

Zie bijgevoegd document

10. Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie

Categorie	Kruis aan welke categorie van toepassing is :	Omschrijving
Categorie 1: Nieuw dossier	x	Dit dossier zat voorheen niet in de kwalificatiestructuur. Nadere toelichting is niet nodig.
Categorie 2: Nieuwe elementen		Dit betreft sterk gewijzigde dossiers waarop de Toetsingskamer een ingangstoets heeft uitgevoerd. Er is sprake van nieuwe of samengevoegde kwalificaties, certificeerbare eenheden, bcp's, etc. Bij de toelichting hieronder bevindt zich een samenvatting van de wijzigingen in dit dossier.
Categorie 3: Wijzigingen		Er zijn zaken gewijzigd in een bestaand dossier. Bijvoorbeeld inhoudelijke wijzigingen in de kerntaakbeschrijving of de werkprocessen. Ook kleinere wijzigingen, zoals het toevoegen van matrices voor rekenen/wiskunde, het herstellen van spelfouten, herformuleringen die geen betekenisverschillen inhouden en beperkte tekstuele wijzigingen vallen hieronder. Bij de toelichting hieronder bevindt zich een samenvatting van de wijzigingen in dit dossier.
Categorie 4: Ongewijzigd		Dossier is volledig ongewijzigd. Nadere toelichting is niet nodig.

Het dossier is een clustering van voorgaande dossiers.

11. Betrokkenen

Betrokken experts zijn afkomstig uit zowel onderwijs als bedrijfsleven.

Het kwalificatiedossier is ontwikkeld door Aequor, afdeling Arbeidsmarkt en kwalificatie. Voortdurend zijn bij het ontwikkelproces inhoudsdeskundigen uit het bedrijfsleven en onderwijs betrokken geweest tijdens zogenaamde expertmeetings.

De bijborende beroepscompetentieprofielen zijn vastgesteld door de bedrijfseenheid Voeding. Deze commissie bestaat uit leden van:

- Friesland Campina
- FNLI (Federatie Nederlandse Levensmiddelenindustrie)
- Bolletje
- PVM Groep

Het kwalificatiedossier Voeding is besproken door de Sectorcommissie Voeding.

Deze commissie bestaat uit leden van:

- Friesland Campina
- FNLI (Federatie Nederlandse Levensmiddelenindustrie)
- Bolletje
- PVM Groep
- AOC Wellant College
- AOC Clusius College
- AOC Helicon
- AOC Oost
- AOC Lentiz College

Het dossier Voeding is van een positief advies voorzien door de Paritaire commissie van Aequor.

Deze commissie bestaat vertegenwoordigers vanuit de Aoc's en de bedrijfseenheden Dier, Plant, Groene Ruimte, Voeding, Bloemen- en Tuincentrumbranche.

Gedurende de ontwikkeling van het dossier zijn 25 meelezers uit het onderwijsveld regelmatig op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen binnen het dossier; hun input is besproken en waar gewenst meegenomen in de uiteindelijke versie.

De informatie uit de gebruikerstest 2014 is als bestand opgenomen.

12. Verblijfsduur 4 jarig

N.v.t.

13. Aanvullende informatie

N.v.t.

14. Certificaten

N.v.t.